

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.638.2024

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 6046 Pana Posła Jarosława Wałęsy w sprawie wymogów lokalowych oraz zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego dla warsztatów terapii zajęciowej (WTZ), proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień, przygotowanych w oparciu o informacje przekazane przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii oraz Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Odnosząc się do pierwszej grupy pytań informuję, że katalog podmiotów mogących tworzyć i prowadzić warsztat terapii zajęciowej jest szeroki. Zgodnie z art. 10b ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 44, z późn. zm.), warsztaty terapii zajęciowej mogą być organizowane przez fundacje, stowarzyszenia lub przez inne podmioty. W skład ostatniej kategorii uprawnionych wchodzi wszystkie podmioty posiadające zdolność do skutecznego zawarcia umowy, z zastrzeżeniem powiatowych jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej.

Należy ponadto wskazać, że § 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2284), zgodnie z którym jednostka zamierzająca utworzyć warsztat składa do właściwego miejscowo, ze względu na siedzibę warsztatu, powiatowego centrum pomocy rodzinie wniosek o dofinansowanie kosztów utworzenia i działalności warsztatu ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, do którego należy dołączyć projekt utworzenia warsztatu, zawierający m.in.

- nazwę oraz określenie siedziby jednostki zamierzającej utworzyć warsztat;
- adres i dokument potwierdzający tytuł prawny do obiektu lub lokalu przeznaczzonego na warsztat na okres nie krótszy niż 10 lat;
- promesę zwolnienia z opłat za użytkowanie obiektu lub lokalu przeznaczzonego na warsztat przez okres nie krótszy niż 10 lat, w przypadku gdy ten obiekt lub lokal stanowi własność jednostki samorządu terytorialnego.

Warsztaty terapii zajęciowej mogą być tworzone nie tylko przez podmioty publiczne, a tym samym mogą mieć swoją siedzibę nie tylko w obiektach użyteczności publicznej.

Jednocześnie należy wskazać, że warsztaty terapii zajęciowej są placówkami dziennego pobytu, które powinny spełniać wymogi przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U. z 2024 r. poz. 725, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. z 2022 r. poz. 1225, z późn. zm.), odnośnie budynków i pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi.

Przepisy rozporządzenia o warunkach technicznych nie ustalają wprost wymagań w zakresie warunków lokalowych dla warsztatów terapii zajęciowej, regulują natomiast

wymagania dla budynków, w tym budynków użyteczności publicznej, w zakresie np.: dostępu na kondygnacje użytkowe osobom niepełnosprawnym, szerokości stopni schodów zewnętrznych, wymagań dla pomieszczeń higieniczno-sanitarnych itp. Wstępnego ustalenia warunków realizacji konkretnej inwestycji budowlanej wynikających z przepisów prawa budowlanego dokonuje inwestor, korzystając w tym zakresie z pomocy projektanta jako osoby posiadającej odpowiednie, do planowanego zakresu robót budowlanych, uprawnienia budowlane.

Należy mieć również na uwadze, że warsztaty terapii zajęciowej realizują zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej, w oparciu o umowę zawieraną przez samorząd powiatowy z jednostką prowadzącą warsztat. Koszty utworzenia warsztatów i utrzymania ich działalności współfinansowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) i ze środków samorządu terytorialnego oraz innych źródeł. Maksymalne dofinansowanie ze środków PFRON na tworzenie warsztatów terapii zajęciowej wynosi 70%, natomiast koszty działalności – również te wynikające ze zwiększonej liczby uczestników warsztatu - pokrywane są do 90%. Art. 10b ust. 2a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określa z kolei, że koszty działalności warsztatu są finansowane ze środków samorządu powiatowego w wysokości co najmniej 10% tych kosztów.

Warsztaty, które są finansowane w większości ze środków publicznych uznaje się za podmioty o charakterze publicznym, o których mowa w art. 3 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2024 r. poz. 1411). Zgodnie z przepisami, podmioty tworzone z udziałem środków publicznych wynoszącym ponad 50% lub nadzorowane przez organy publiczne, spełniają kryteria definicji ujętej w art. 3 pkt 3 ww. ustawy, w związku z czym posiadają charakter podmiotów publicznych w jej rozumieniu. W konsekwencji, podmioty te powinny spełniać wymagania określone w art. 6 ww. ustawy, przewidziane dla podmiotów publicznych. Oznacza to m.in. konieczność likwidacji barier architektonicznych, utworzenia dróg komunikacyjnych wolnych od barier, konieczność zapewnienia dostępu do wszystkich pomieszczeń budynku itp., uwzględniając przy tym zarówno możliwość zastosowania uniwersalnego projektowania, jak i tzw. racjonalnych usprawnień, a w szczególnych, uzasadnionych przypadkach, dostępu alternatywnego. Należy podkreślić, że zapewnienie dostępności i komunikacji alternatywnej jest jednym z kluczowych elementów prawa uczestników WTZ do samostanowienia, co podkreślono m.in. w Standardach funkcjonowania WTZ¹, które opracowano w ramach projektu „Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”². Zgodnie z tymi standardami, warsztaty mają obowiązek zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie i na zasadach określonych w umowie jaką organ tworzący warsztat zawiera z powiatem.

Odnosząc się do drugiego bloku pytań należy wskazać, że w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ustala się, zgodnie z przepisami art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r.

---

¹ *Standardy funkcjonowania WTZ*, oprac.: A. Rąbel, I. Mikee, A. Gierej i in., Warszawa, październik 2023. Opis instrumentu dostępny jest m.in. na stronie: <https://wlaczeniespoleczne.pl/idi-fgi-warsztaty/standardy-wtz>.

² Projekt realizowany był przez Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, w partnerstwie z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Polskim Stowarzyszeniem na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną oraz Fundacją im. Królowej Polski św. Jadwigi, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

poz. 1130), przeznaczenie terenu, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz sposób zagospodarowania i warunki zabudowy terenu. Plan miejscowy nie może formułować zapisów dotyczących nakazu lub zakazu prowadzenia działalności gospodarczej na danym terenie lub odnosić się w jakikolwiek sposób do statusu prawnego podmiotów znajdujących się na obszarze objętym planem.

Warsztaty terapii zajęciowej są placówkami prowadzącymi działalność z zakresu pomocy społecznej. Obiekty pomocy społecznej i przynależne do nich tereny są w planie miejscowym oznaczane jako tereny usługowe, w szczególności tereny usług zdrowia i pomocy społecznej. Analizując możliwość lokalizacji takich obiektów na terenie objętym planem miejscowym, należy zwrócić uwagę na zapisy w części tekstowej i graficznej planu miejscowego. Przeznaczenie terenu na cele usługowe lub na cele usług zdrowia i pomocy społecznej może być przeznaczeniem podstawowym lub przeznaczeniem uzupełniającym. Należy również zwrócić uwagę na szczególne uwarunkowania lokalizacji tych obiektów, które odróżniają je od innych obiektów usługowych i wynikają z przepisów odrębnych (np. wymagania dotyczące ochrony przed hałasem określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku - Dz. U. z 2014 r. poz.112 - które ustala dopuszczalny poziom hałasu m.in. dla domów opieki społecznej).

Odnośnie trzeciego bloku pytań informuję, że – zgodnie z wyjaśnieniami udzielonymi w imieniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz prawami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego (art. 55³ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, Dz.U. z 2024 r. poz. 1061, z późn. zm., zwanej dalej Kodeksem cywilnym) – za gospodarstwo rolne uważa się grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą.

Gospodarstwo rolne jest zatem zespołem składników materialnych i niematerialnych, które umożliwiają prowadzenie działalności wytwórczej w rolnictwie i pomiędzy którymi występuje więź gospodarcza. Co ważne, ustawodawca nie uzależnił istnienia gospodarstwa rolnego od ekonomicznej wielkości produkcji, zatem należy przyjąć, że jest to „swoista jednostka wytwarzania, której istota nie wyraża się wyłącznie w kategoriach czysto ekonomicznych. Prowadzona za jego pośrednictwem produkcja rolna ma bowiem służyć również realizacji wartości ogólnospołecznych, które ze swej istoty nie znajdują odniesienia w mechanizmie rynkowym” (za: P. Popardowski w: Kodeks cywilny. Komentarz, red. K. Osajda, 2020, art. 55³).

Przepisy Kodeksu cywilnego nie określają kto może prowadzić gospodarstwo rolne, jednak powszechnie przyjmuje się, że jest to rolnik – osoba fizyczna lub prawna, bądź grupa osób fizycznych lub prawnych, która lub które prowadzi działalność rolniczą, czyli polegającą na produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej i rybnej.

Z powyższego wynika, że obowiązujące przepisy nie uzależniają istnienia gospodarstwa rolnego od tego, jaki konkretnie podmiot je prowadzi, nie nakazują też przyjęcia mu określonej formy prawnej. Z tych względów należy stwierdzić, że warsztaty terapii zajęciowej mogą mieć swoją siedzibę na terenie gospodarstwa rolnego.

Odpowiedź na pytanie dotyczące dodatkowych wymogów, które muszą spełniać WTZ, aby mogły funkcjonować na terenie gospodarstwa rolnego przedstawiono w odniesieniu na pierwszą grupę pytań.

Podkreślić trzeba, że powyższe wyjaśnienia nie stanowią oficjalnej wykładni prawa i nie są wiążące dla właściwych organów administracji publicznej orzekających w sprawach indywidualnych.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Łukasz Krasoń

Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/